

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยธรรมมาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ และคำร้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ว่า พรรคไทยธรรมมาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจัดให้มีการประชุมใหญ่ของพรรค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ กล่าวคือ พรรคไทยธรรมมาธิปไตยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับพรรคและกฎหมายกำหนด ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๒ (๓) ที่กำหนดให้ผู้ที่ร่วมประชุมต้องเป็นสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และมืองค์ประชุมไม่ครบตามจำนวนที่ข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๓ กำหนด คือ ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไม่ปรากฏหลักฐานเอกสารว่า ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๗๑ จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคไทยธรรมมาธิปไตยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยธรรมมาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุนทร ดั่งช้าง ผู้รับมอบอำนาจหัวหน้าพรรคไทยธรรมมาธิปไตย ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๗ และวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคไทยธรรมมาธิปไตยได้จัดประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ มิได้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ เพราะรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคและรายชื่อสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อนับจำนวนรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรครวมกับสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ รวมแล้วเป็นจำนวน ๑๑๑ ราย ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๓ ที่กำหนดให้มีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่

มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน มิได้ฝ่าฝืนข้อบังคับแต่อย่างใด นอกจากนี้พรรคไทยธรรมาธิปไตย ได้เปลี่ยนสถานที่จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ โดยจัดที่สาขาพรรคอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีจริง ซึ่งตามเอกสารระบุไว้ว่า จัดประชุม ณ ที่ทำการพรรคไทยธรรมาธิปไตย ณ สำนักงานใหญ่ ถนนสุริวงส์ แขวงสี่พระยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากประธานสาขาพรรค อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แจ้งขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ในระยะเวลากะทันหัน เพราะสมาชิกพรรคส่วนใหญ่ไม่สะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมใหญ่ที่สำนักงานใหญ่ของพรรค ดังนั้น จึงไม่ได้ทำการแก้ไขสถานที่ประชุมในเอกสารบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ที่เสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ถูกต้อง เนื่องจากเป็นแบบพิมพ์ที่พรรคได้จัดพิมพ์ไว้ล่วงหน้า เป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่พรรคที่ไม่ได้แก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเสนอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองและพรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้ฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๗๑ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด เพราะพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ดำเนินการจัดส่งเอกสารให้นายทะเบียนพรรคการเมือง นอกจากนี้พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ เพราะพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่มาโดยตลอด ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัยเป็นการกล่าวหาที่อ้างพยานหลักฐานเอกสารที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้ดำเนินการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ ดังนั้น จึงไม่มีเหตุยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้จึงขอให้ยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยนั้น เห็นว่า พรรคไทยธรรมาธิปไตยมีหน้าที่จัดประชุมใหญ่ของพรรคเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค แต่พรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับพรรคและกฎหมายกำหนด ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๖ ในการเรียกประชุมใหญ่กำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยให้ระบุวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมให้ทราบด้วย ข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรค

ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคที่ได้รับเชิญ โดยมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย โดยมีองค์ประชุมที่เป็นสมาชิกพรรค และกรรมการบริหารพรรคเพียง ๖๗ คน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าองค์ประชุมของพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคข้อ ๓๒ (๓) และข้อ ๓๓ จึงไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ